

primitívseget, ámde egyszerűek és kiegyenlített rajztechnikát reprezentálnak. A fametszés stílusával a művész olyannyira tisztában van, hogy élményeit a régi nagy fametsző mesterek könnyedségével és természetadta belső lendülettel fejezheti ki. Ha még megjegyzem, hogy a szedés mintaszzerű, nem hivalkodó, ellenben tiszta és hibátlan, ezzel csak olyasvalamit állítok, ami a Kner nyomda ismerői és barátai előtt már esztendőök óta ismeretes.

Révész Bélának Adyról írt könyve díszesebb és mutatósabb. A fedél piros alapszíne, fehér címsorai, fekete keretrajza már magában véve is hívogató. A szöveg gömbölyű nagy betűi bibliás ünnepiességgel gördülnek tova. Kozma Lajos keretrajzán a belső fedél címsorán és az első szövegoldal fejlécén kívül grafikai ékítmény nincs a könyvben, mégis díszes, mégis előkelő. Ady Endre tíz fényképét is beiktatták a könyvbe. Székely Aladár műhelyéből valók. E fényképek beszedés bizonyosságai annak a megértésnek, léleklátásnak és nem utolsó sorban annak a gyengéd, szinte atyás szeretetnek, mellyel a fotografas a modelljét gépe elé állította. Tíz képen tekint reánk Ady Endre és mind a tíz a költő nyugalmas öntudatát sugározza ki magából, úgy nézett szembe a gép lencséjével, mint aki tudja, hogy nem érdemtelen kontár az, akire rábízta magát és kiteregeti mindazt, amit más elől rejte rejtetet.

Szabó Lőrinc verseit egyszerű, komoly külsővel ruházta fel a nyomda. Zöldes-szürke a fedél alapszíne, a keret vékony zöld vonal, apró fekete makkokból összerakott ékítmény fut vele párhuzamosan. A szürkészöld és tiszta zöld szín, a betűk és a díszek fekete színével tökéletes összhangot ad. Az alig negyedfélves, látszatra igénytelen fűzet szépségeit az avatatlan szem észre sem veszi. Csak az tudja igazán értékelni, ki tisztában van vele, hogy az izlés mekkora fejlettségét feltételezi a nyers anyag formábaöntése, mennyi aprólékos gondosság, figyelem, a hatás titkának mily ismerete szükséges egy-egy könyv artisztikus megcsinálásához.

Nyegen munkásesztendő sorakozik fel a Kner-nyomda mögött, nyegen esztendő tanulságát tartalmazzák a könyvei.

BÁLINT ALADÁR

A MAGYAROK EREDETE

J. Cserép: De Madiarorum ac Pelasgorum origine. Budapestini, 1922.

Ezt a 48 lapos, latin nyelvű, száz koronába kerülő fűzetet a címláp tanúsága szerint Dr. Cserép József, a budapesti egyetem címzetes nyilvános rendkívüli tanára írta

s arról igyekszik benne meggyőzni az «igazán tudós» férfiakat, hogy elég volt végre az indogermán nyelvek egyeduralmából a filológiai párhuzamokban és magyarázatokban s a szumír, etruszk, albán, görög és latin nyelveket a magyarral kell összehasonlítani, mert csak így lehet biztos eredményt elérni ezeknek a népeknek eredetére vonatkozólag. Szóval — ha úgy a fűzetnek egy-két értelmes mondatából következtetni szabad — itt a pán-turáni utópiának valamiféle tudományos megalapozására tesz kísérletet a szerző. Megvallom azonban: az értekezésben akkora a zűrzavar, a rendszertelenség, hogy ötszázfolytatásos rémregény legyen, amelyik ebben versenyre akar kelni vele. A szerzőnek fogalma sincs a modern filológiai módszerekről: minden régi mesének, mítosznak minden adatát, nevét, célzását készpénznek veszi, elég neki egy kis hasonló hangzás és máris kész a legmeglepőbb etimológia s a leg-humorosabb azonosítás. Nála természetesen az iónok is pelazgok, az eólok is, sőt úgy veszem észre, az egyiptomi Memnon is, Uranus is és magától értődik, hogy az Atlantis nevű elsüllyedt világrész lakói részben etiópok, részben iberek, részben pedig amazonok voltak, s ép ezekről az utóbbiakról vette nevét az Amazon folyam és Amerika (Amazika—Amerika). Elfelejtett és elavult könyvek, félreértett és félremagyarázott antik mítoszok s néha az Über Land und Meer egy cikké a forrásai szerzőnek, akinek naivitását és megdöbbentő készületlenségét nem is kívánjuk komoly bírálat tárgyává tenni, de nem tudunk ellenállni a kísértésnek, hogy a szívek víditására ide ne iktassuk néhány hajmeresztő etimológiáját: tyrrheni annyi, mint turáni, a médek hazájának neve Madja (szumír: Mata-Gaia-Föld), a népnek a neve pedig Madjara (Mazziyara), vagyis Madjar annyi, mint Mediá-ból származó. Mondanom sem kell, hogy szerinte az egyiptomi Menes(Menas, Minyas),Horusisten utóda, az első ember, ugyancsak magyar ember volt, mint a neve is mutatja: «Menyes, Menyei». Természetesen a «sarmata» szó is magyar: sarj + méd, vagyis méd-sarj, aminthogy a méd nyelv szakasztott mása a magyarnak; ime: méd «assa» = magyar «messze», «hassza» = «hosszan», «dahak» = «tehető», tehát Azzidahak király neve annyi, mint «Messze-tehető (late regnans)». Lássunk végül egy zárt etimológiai láncot (45 l.): Mada — Mata — Media, Medus — Medi — Mauri (Marocco); Magyarország; magyar — magyarok, Maččiyap, les Maččiya — Maččiyara s. Mazziyara; Mazara, Mazari, Madhia-désá, Matsya (rex, gens), Maxyes, Mexico, Masuasa (Mysi), ide tartoznak még: Maro, Maronea, Messene, Messina, a berber amazik,